

Svea Hovrätt
Stockholm

HOL

LOB Kymmens regl. mm

87. 09 17

867 777 371

VATTENÖVERDOMSTOLEN

DOM

1987-09-16

meddelad i Stockholm

Kopia lagen
För Vänersborgs
870521

Utdrag HOL

4 ex

sid 1-2

ÖVERKLAGAD DOM

Vänersborgs tingsrätts, vattendomstolen, dom 1986-10-15, DVA 46,
se bilaga A

I PARTER, ÖMSOM VADEKÄRANDE OCH VADESVARANDE

1. Vänerenergi Aktiebolag och Skanska Aktiebolag

Ombud: Alrutz, Mikael, advokat
Mäster Samuelsgatan 4
111 44 STOCKHOLM

2. Kammarkollegiet

Box 2218
103 15 STOCKHOLM

II VADEKÄRANDE

Vänerenergi Aktiebolag och Skanska Aktiebolag

Ombud: Alrutz, Mikael

VADESVARANDE

Jansson, Artur, jämte övriga i bil B förtecknade sakägare

Ombud: Vangstad, Olle, advokat
Östra Torggatan 16
652 24 KARLSTAD

SAKEN

Vattenhushållningsbestämmelser vid Kymmens kraftverk, Sunne och Torsby
kommuner

VATTENÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Vattenöverdomstolen fastställer vattendomstolens domslut punkterna 5.2 och 3 (sid 32) i fråga om minimitappningar i Granån och Kymälven.
 2. Med ändring av vattendomstolens domslut punkt 5.5 (sid 33) föreskriver vattenöverdomstolen att mätning av minimitappningen i Kymälven skall ske vid dammen i Kymmens utlopp.
-

YRKANDEN I VATTENÖVERDOMSTOLEN

Bolagen har såsom talan slutligen bestämts yrkat

1. att minimitappning från Kymmen inte skall föreskrivas för tiden den 16 oktober - den 14 maj eller i vart fall inte för tid när vattenståndet vid dammen i sjöns utlopp understiger höjden +191,10 m;
2. att mätning av minimitappningen i Kymsälven skall, i stället för vid Samkomman, ske vid dammen i Kymmens utlopp.

Kammarkollegiet har bestritt bolagens yrkande enligt 1 men medgivit yrkandet enligt 2.

Olle Vangstads huvudmän har bestritt bolagens yrkande enligt 1.

Kammarkollegiet har yrkat att minimitappningarna för tiden den 16 oktober - den 14 maj skall bestämmas, i Kymsälven till 0,10 m³/s och i Granån till 0,04 m³/s, dock till högst den naturliga tillrinningen.

Bolagen har bestritt kammarkollegiets yrkande.

VATTENÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Bolagen har i vattenöverdomstolen anfört bland annat följande. Bestämmelsen om minimitappning från Kymmen under tiden den 16 oktober - 14 maj strider mot deras förslag. Tappning genom dammen vid Kymmens utlopp kan inte äga rum när Kymmen sänks under höjden +191,10 m, vilket kan ske under vintern, såsom framgår av tappningsbestämmelserna. För minimitappning under höjden +191,10 m skulle behövas en särskild

pumpänläggning och en pumpledning med en längd av cirka 400 m. Anläggningskostnaderna härför uppgår till cirka 1 000 000 kr. De årliga kostnaderna beräknas till cirka 40 000 kr motsvarande ett kapitaliserat värde av 900 000 kr. Därtill kommer värdet av vattnet för kraftproduktion, cirka 50 000 kr per år i 1986 års penningvärde, kapitaliserat till 1 111 000 kr. Dessa belopp om sammanlagt cirka 3 000 000 kr står uppenbart inte i rimlig proportion till intresset och nyttan av vattenframsläppningen. - Det bör beaktas att dammägaren nu inte har skyldighet att tappa vatten i älven och att tidvis tappning ej heller ägt rum under Kymmens återfyllnadsperiod två - tre månader per år då dammen varit stängd. Dammen har varit stängd även under andra perioder av året Dessutom skall påpekas att Kymsälven cirka 1200 m nedströms Kymmendammen på en sträcka av 600 m från intaget till Högfors kraftstation varit torrlagd under de ytterligare tider på året, då Högfors kraftstation varit i drift. Stationens driftsperiod har omfattat i huvudsak höst och vinter. - Den förlängning av minimitappningstiden som nu är i fråga motiverar inte angivna kostnader och svårigheter. Bestämmelsen om minimitappning från Kymmen under tiden den 16 oktober - 14 maj bör sålunda upphävas eller i vart fall ändras så att tappning inte behöver ske när vattenståndet i Kymmen understiger dammtröskeln. - Under kalla vintrar med isbildning i älven kan svårigheter uppstå att mäta vattenföringen vid Samkomman. Hänsyn har härtill inte tagits Då Samkomman föreslagits som mätpunkt för den samlade minimitappningen som skulle ske sommartid från Kymmen och Stora Gransjön. På grund av att i vattendomstolens dom föreskrivs preciserad minimitappning till Granån, mätning av minimitappning vid överledningstunneln i Granån och preciserad minimitappning vid Kymmendammen erfordras mätanordningar vid Kymmendammen och vid överledningsstället i Granån. Den i domen föreskrivna mätpunkten vid Samkomman förlorar härmed sin betydelse och bör utgå.

Kammarkollegiet har anfört följande. Regeringen har i beslut den 25

juni 1981 lämnat tillstånd till Kymmens kraftverk med villkor bl a att minimitappning skall ske i Granån och Kymsälven för att i möjlig mån bibehålla det biologiska livet i vattendragen. - Vattenföringen i vattendragen bestäms av tillrinningen från Gransjön och Kymmen eftersom annan tillrinning är helt obetydlig. Detta medför att minimitappningen blir avgörande för möjligheten att bibehålla ett biologiskt liv i Granån - Kymsälven. Allmänt kan framhållas att en mycke kortvarig period av torra medför skada på det biologiska livet i ett vattendrag. Som exempel kan nämnas att delar av den lägre faunan - som utgör föda för fisk - slås ut vid en torrläggning som varar mindre än ett dygn. En begränsning av vattenföringen i enlighet med bolagens yrkande skulle således innebära att det biologiska livet blir helt utslaget i vattendragen. - Som framkommer av fiskeriintendentens yttrande från augusti 1977 innehåller Granån - Kymsälven en variationsrik fauna vilket visar att det biologiska livet i vattendragen representerar ett stort naturvärde. Till ytterligare belysning av detta värde kan framhållas att fiskeristyrelsens utredningskontor i Örebro för kollegiet upplyst att vissa arter inom gruppen bäcksländor är utrotningshotade i syd- och mellansverige. - Sammanfattningsvis finner kollegiet att bolagens yrkande om nolltappning innebär att det biologiska livet blir totalskadat. Vidare menar kollegiet att ett bifall till yrkandet på de av bolagen angivna grunderna strider mot nyss angivna regeringsvillkor.

Vangstads huvudmän har anfört följande. Det i regeringens beslut den 25 juni 1981 uppställda villkoret beträffande minimitappning till Kymsälven och Granån har tillagts stor betydelse eftersom det avsåg att tillförsäkra fortsatt biologiskt liv i vattendragen. Av fiskeriintendentens yttrande och av vad kammarkollegiet anfört framgår att bifall till bolagens vadeyrkande skulle komma att innebära en totalskada på det biologiska livet i Kymsälven. Eftersom det är tek-

niskt möjligt att bibehålla det biologiska livet såsom vattendomstolen föreskrivit, kan det med hänsyn till regeringsbeslutet inte föreligga tillräckliga skäl för bifall till bolagens talan. - Minimitappning från Kymmen bör ske genom utskov i dammen och, när detta ej kan ske, genom pumpning eller på annat lämpligt sätt. De svårigheter bolagen påtalat beträffande minimitappning vintertid kan måhända lösas genom lämpliga uppvärmningsanordningar. En sådan lösning bör undersökas. Därest bolagens uppgifter och kostnaderna skall tilläggas avgörande betydelse bör bolagen presentera underlaget för beräkningarna.

Utformningen av villkoren i regeringsbeslutet måste anses närmast syfta till att föreskrift skulle lämnas om minimitappning under hela året. I vart fall måste det mot bakgrund av regeringsbeslutet fordras starka skäl för att nu kunna medge en till tiden begränsad minimitappning. Bolagen har inte förebragt sådana skäl.

En högre vattenföring i enlighet med kammarkollegiets yrkande kan inte förmodas ge bättre erfarenhet om förutsättningarna för ett bibehållande av det biologiska livet i vattendragen. Såvitt utredningen ger vid handen är en högre vattenföring ej heller behövlig för att för framtiden säkerställa det biologiska livet.

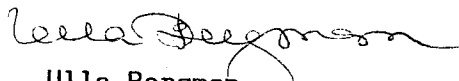
Under hänvisning till det anförda finner vattenöverdomstolen skäl ej föreligga att för prøvotiden föreskriva annan minimitappning än den vattendomstolen föreskrivit. Vattendomstolens domslut i fråga om minimitappningar i Granån och Kymsälven skall alltså fastställas.

Skäl föreligger att bifalla bolagens yrkande om att mätning av minimi-

tappningarna i Kymsälven skall, i stället för vid Samkomman, ske vid dammen i Kymmens utlopp.

FULLFÖLJDSHÄNVISNING, se bilaga C

Bestyrks i tjänsten

Ulla Bergman

I vattenöverdomstolens avgörande har deltagit hovrättslagmannen Åke Wikner, vattenrättsrådet Per Åke Udén, hovrättsrådet Sven Bolte (referent) och adjungerade ledamoten Per Persson. Enhälligt.